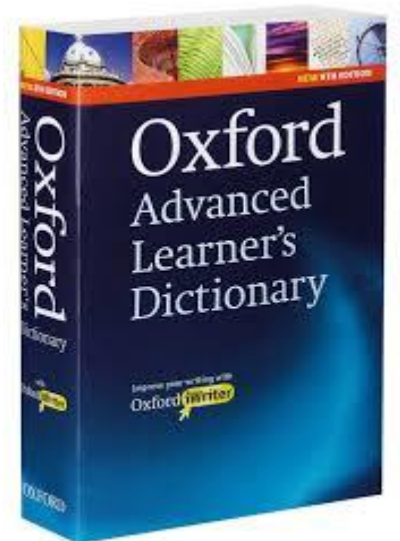

DICTIONARIES IN TURKISH

Meltem AYABAKAN İPEK

What is dictionary?

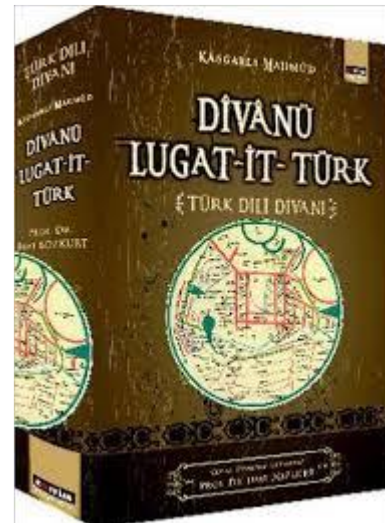
Dictionary is described *as a book that gives a list of the words of a language in alphabetical order and explains what they mean, or gives a word for them in a foreign language* in Oxford Learner's Dictionary.

Dictionaries in Turkish

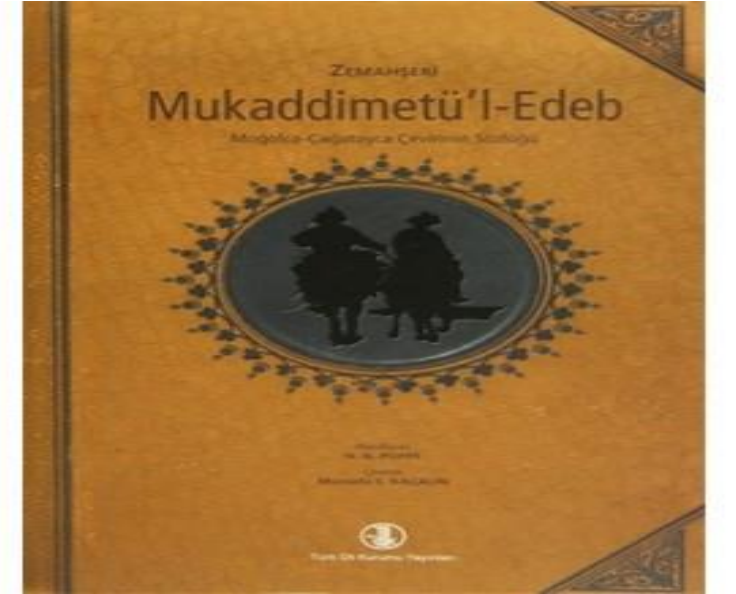
1. Divanü Lügati't Türk

It was written by Kaşgarlı Mahmud between 1072-1074. The language of this dictionary is Turkish and Arabic. It is the oldest dictionary in Turkish. It is very inclusive and important for Turkish language.

2. Mukaddimetü'l Edeb

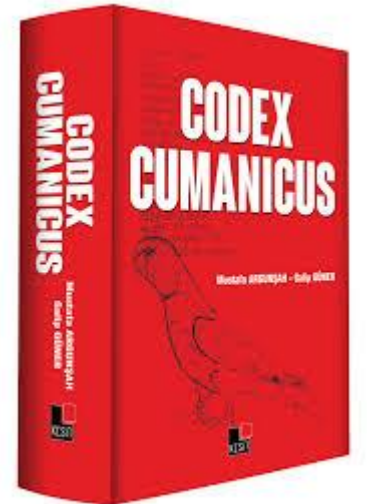
Zemahşerî tarafından 12. yüzyılda Türkçe, Arapça, Farsça ve Moğolca şeklinde hazırlanmış bir sözlük kitabıdır. Harezmi şahının isteği üzerine Türklere Arapçayı öğretmek amacıyla hazırlanmış olan sözlük uzun bir süre medreselerde ders kitabı olarak kullanılmıştır. Sözlük toplamda beş bölümden oluşur: İsimler, fiiller, harfler, isim çekimi ve fiil çekimi.

3. Codex Cumanicus

Karadeniz'in kuzeyinde yaşayan Kıpçak Türklerinin dilini Hristiyan din adamlarına öğretmek amacıyla 14.yüzyılda İtalyan ve Almanlar tarafından hazırlanmış bir sözlüktür. İki bölümden oluşan sözlüğün adı Latince'dir ve anlam olarak "Kuman Kitabı"nı ifade eder.

Eserin içerisinde Türkçe ve Latince sözlükler, metin örnekleri ve gramer bilgileri yer almaktadır. Sözlük yaklaşık olarak 60 yılda birçok kişinin yazdıkları parçaların bir araya getirilmesiyle oluşturulmuştur.

4. Muhakemetü'l Lugateyn

5. yüzyılda Ali Şir Nevaî tarafından Türkçenin Farsçadan üstünlüğünü ortaya koymak adına yazılmış bir eserdir. Aslında bir dil bilgisi kitabı olan Muhakemetü'l Lugateyn eserinde yazar, Türkçe hakkındaki görüşlerini ortaya koymuş, Türkler sosyal, siyasi, ekonomik ve kültürel yaşantısı hakkında bilgi verirken çok sayıda kelimeye değinip anlamlarını kullanımlarıyla birlikte verdiğinden eser aynı zamanda bir sözlük olarak kabul görmüştür.

1499 yılında eserini tamamlayan yazar Türkçenin Farsça karşısında değersiz görülmesine karşı çıkarak edebi bir dil olarak Farsçadan daha üstün bir dil olduğunu ortaya koymak istemiştir.

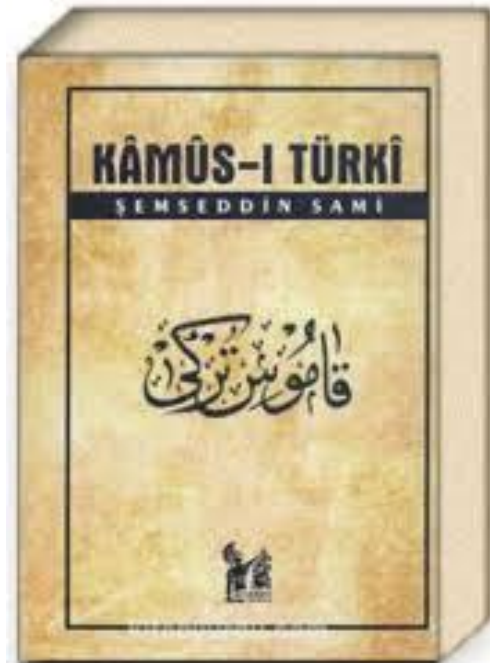
5. Kitab-ı Lugat-ı Vankulu

16. yüzyılın ünlü bilginlerinden Vankulu Mehmet Efendi tarafından 1589 yılında başka bir eserden çeviri olarak oluşturulmuş sözlük kitabıdır. Müteferrika matbaasından basılan ilk eser olan Kitab-ı Lugat-ı Vankulu, 500 adet olarak çoğaltılmıştır. Arapça-Türkçe olarak oluşturulan eserin içerisinde 45 bini aşkın madde bulunmaktadır.

6. *Kamus-ı Türki*

Kamus-ı Türki was written by Şemsettin Sami. It is the first dictionary used Turkish word on its content and title. It was published in 1901. All other dictionaries written after Kamus-ı Türki benefited from it.

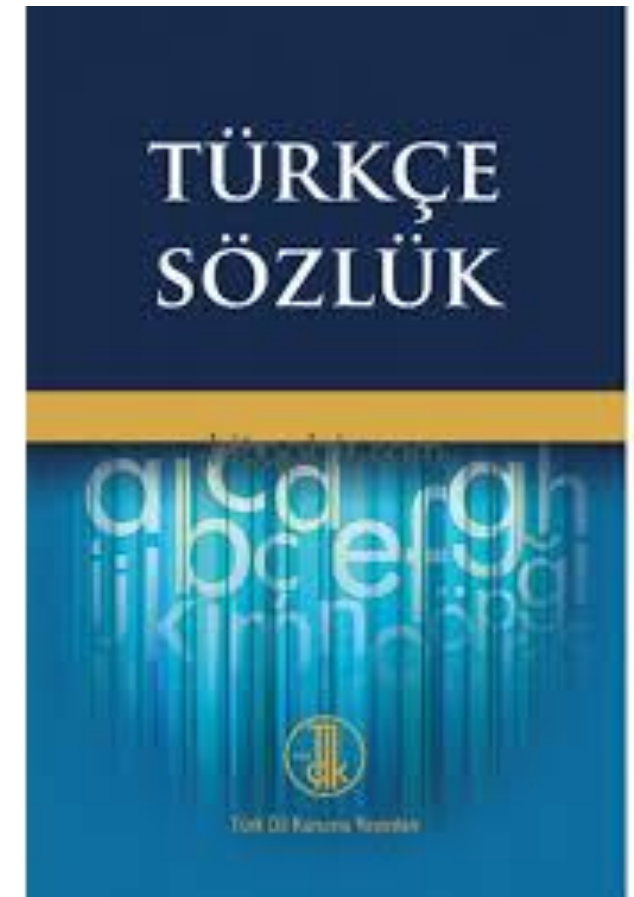
7. Radloff Lügatı

Dünyaca ünlü Türkolog olan Friedrich Wilhelm Radloff tarafından çalışmaları 1893 yılında başlanan ve 1911 yılında bitirilmiş olan sözlük toplamda dört ciltten oluşmaktadır. 40 farklı lehçeden ve ağızdan oluşan bir içeriğe sahiptir.

8. *TDK, Türkçe Sözlük*

It was published in 1945 by Turkish Language Society. There are 92.292 word and 77.005 headword in 11th edition.

9. *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*

It was written by Ferit Devellioğlu. It is the Ottoman Turkish dictionary. This dictionary has 60.000 word.

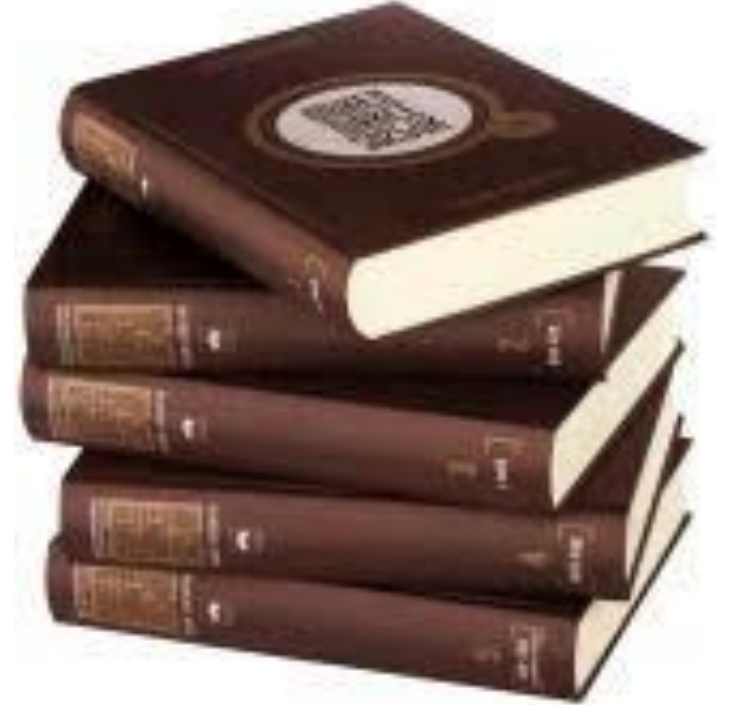
5. *Misalli Büyük Türkçe Sözlük (3 cilt)*

It was written by İlhan Ayverdi.

10. Ötüken Türkçe Sözlük

It was written by Yaşar Çağbayır. He wrote this dictionary in 38 years.
This dictionary consists of 5 volumes.

Other Dictionaries of Turkish

- **Günay Karaağaç**, Türkçe Verintiler Sözlüğü
- **Günay Karaağaç**, Türkçenin Alıntılar Sözlüğü
- **TDK**, Türkçede Batı Kökenli Kelimeler Sözlüğü
- **TDK**, Derleme Sözlüğü
- **TDK**, Tarama Sözlüğü
- **Ahmet Dinç**, Türkçenin Kayıp Kelimeleri
- **Burhan Paçacıoğlu**, Türkçenin Sözcük Dağarcığı (VIII.-XVI. Yüzyıllar Arasında)

